NAM THỨ MƯỜI HAI — SỐ THỨ 1.35 — NGÀY THỨ SÁU 4 JUILLET 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LÉGAL INDOCHINE N° 2452

ANNONCES

Tarif des lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM HỮU-LUYỆN
Administrateur-gérant : NGUYỄN TRỌNG-LỊCH

TRUNG BẮC TÂN VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

Cái vấn-đề giáo-dục ở nước ta bây giờ

IV

Như bài trước đã nói, cái phương-châm giáo-dục ở nước ta bây giờ phải kiêm trọng cả quốc-văn Pháp-văn mới là thích hợp với cái thời-đại, cái xã-hội của ta mà luyện nên tư-cách người ta đủ tự-trị tự-hoạt ở trong cái thời-đại, cái xã-hội ấy được. Nay thi-hành cái phương-châm giáo-dục như thế thi ta trông cậy vào đâu? Cái quyền giáo dục là ở chính-phủ; vậy muốn thi-hành cái phương-châm giáo-dục như thế, ta chẳng trông cậy vào chính-phủ thì trông cậy vào đâu.

Hiện nay các trường công của chính-phủ lập ra đều cũng đã có dạy Pháp-văn và quốc-văn cả; cái phương-châm giáo-dục, chính-phủ cũng đã thay đi đổi lại năm bảy lần, để tâm trù nghĩ đã nhiều mà ra công sắp đặt đã kỹ lắm. Song, chính-phủ nhất nhật vạn cơ, những công việc cần kíp hơn việc học biết là bao nhiêu, mà phàm công việc gì của chính-phủ, hễ động có sửa đổi nhiều ít thì phiền-phí không phải là chuyện để có thể làm được ngay, gia-dĩ công-khố thu phát đã có chừng, cái kinh-phí về việc học mỗi năm cũng chỉ có thể đến cái mực nhất định hẳy nhiêu là cùng, không lấy đâu mà khai biện viễn vông hoài được; song cái bổn-phận một tờ báo là phải nặng xem xét cái điều yếu-cần của xã-hội, đạo dạt cái điều nguyện ước của quốc-dân mà trình bày cho chính-phủ biết; lời bàn sau này tức là đem cái ý-kiến thô-sơ góp muôn một vào cái bổn-phận ấy vậy.

Cứ như chương-trình dạy ở các trường Pháp-Việt bây giờ thì Pháp-văn lấy làm trọng lắm; nhưng thiết nghĩ người Việt-Nam mà học chữ Pháp thì tức là học một thứ chữ ngoại-quốc; mà cái phép học chữ ngoại-quốc thì thế nào cũng cần phải cắt nghĩa bằng tiếng bản-quốc thì người học để hiểu mà chóng thông, cách tập phiền dịch là một cách rất mau trong các cách học chữ ngoại-quốc, điều ấy chính các người Việt-Nam theo học ở trường thông-ngôn hồi trước đã nghiệm ra rằng học chữ Pháp mà có tập phiên-dịch luôn như lối dạy ở trường thông-ngôn hồi ấy thì chóng thông lắm; hồi ấy Chính-phủ Bảo-hộ dương cần người biết tiếng Pháp chữ Pháp để có đủ tay sai phái, trường thông-ngôn lập ra là dạy theo lối tốc thành, thì giờ có học được mấy chút, mà người học cũng tạm đủ dùng về tiếng Pháp chữ Pháp được cả, chẳng phải là một cái minh-chứng học chữ ngoại-quốc cần phải cắt nghĩa bằng tiếng bản-quốc và phải dùng cách tập phiên-dịch cho nhiều dư? Ở các trường Pháp-Việt bây giờ dạy Pháp-văn, chương-trình dạy y như học-trò Pháp học ở các trường Pháp; thầy giáo cắt nghĩa cho học-trò bằng tiếng Pháp, học-trò nghe cắt nghĩa bằng tiếng Pháp có kẻ hiểu, kẻ không hiểu, mà dám chắc cái số không hiểu là phần nhiều; bài học về Pháp-văn mà trong ấy nào luân-lý, nào vệ-sinh, nào địa-dư, nào lịch-sử, nào cách-trí, nào toán-pháp, chứ về văn-thể và văn-pháp có được học bao nhiêu; bài làm về Pháp-văn thì ám-tả có, làm luận có mà cách tập phiên-dịch lại ít dùng. Học một thứ chữ ngoại-quốc mà phép học phiền-phức mập mờ quá như thế; cho nên cũng thi học chữ Pháp mà các người ở trường thông-ngôn hồi trước học có một vài năm, có người chỉ năm bảy tháng mà tiếng Pháp chữ Pháp cũng tạm đủ dùng, bấy giờ học trò các trường học từ năm lên sáu, lên bảy tuổi mãi cho đến mười ba, mười bốn tuổi, chín, mười năm trời may mới dỗ được cái bằng sơ-học, mà trình-độ cái bằng sơ-học ai dám cả quyết là tiếng Pháp chữ Pháp đã đủ dùng. Cách học lâu thông như thế, thường thường năm bảy năm mới có cái bằng sơ-học, lại biết bao nhiêu năm nữa tiếng Pháp chữ Pháp mới thật tinh thâm, mà tiếng Pháp chữ Pháp không tinh thâm thì làm sao mà nghiên-cứu được những cái yếu-thuật văn-minh phù cường là cái mục-đích tối-thiết ta cầu về chữ Pháp, may có người lớp-ngóp được tới cái bậc tinh thâm tiếng Pháp chữ Pháp thì cũng khó còn dư ngày giờ nữa mà lần được tới những khoa học chính-trị, pháp-luật, kinh-tế, lý-hóa, những khoa học ở cái thời-đại này không có không nên, không trách rằng người mình học chữ Pháp đã mấy chục năm nay, trường học chữ Pháp cứ mỗi ngày mỗi mở thêm mà những cái yếu thuật văn-minh phù cường chưa ở trong chữ Pháp kia đối với người mình vẫn như chích vào rừng, như vịt nghe sấm; chính quan Toàn-quyền Sarraut trong một bài diễn-thuyết cũng phải kêu cái lối học chữ Pháp của mình là cái lối học con khướu là đáng lắm, tưởng cũng có một phần vì cái cách dạy chưa hoàn-toàn vậy.

T.

SOI TRỨNG THẾ NÀO?

Những nhà buôn trứng thường soi trứng để xem trứng có tươi hay không. Người ta đứng trong một cái phòng tối cầm trứng soi ra ngoài sáng để xem trong trứng có vết gì không. Nếu trong trứng có một cái vết đứng yên một nơi, là cái mầm trong trứng đã chết rồi. Nếu trong trứng có một cái vết to mà mỗi lúc ở một nơi, là trứng đã sắp đến lúc nở. Ở các nước Âu-Mỹ người ta lại có một thứ đồ dùng riêng để soi trứng, nhưng những người soi trứng đã quen thì cứ lấy mắt không mà coi cũng không mấy khi sai lắm.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 1er Juillet 1924

Tòa nội-các nước Trung-hoa

Tin Bắc-kinh. — Tòa nội-các Trung-hoa từ chức

Tây-ban-nha tại Maroc

Tin Mélilla, Ngày hôm qua người Tây-ban-nha vừa bị thương vừa chết cả thảy chín người.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 3 và 4 Juillet 1924

Nước Anh với nước Đức

Chánh-phủ nước Anh lấy làm vui lòng về bức thư nước Đức trả lời về việc kiểm duyệt quân bị, song chánh-phủ Anh cũng không định hẳn bao giờ thì thôi kiểm duyệt.

Tại hạt trú-binh

Hội-đồng Đồng-minh ở Rhénanie có nghị giải-tán một hội của đảng quốc-dân chuyên về việc thao luyện.

Cuộc hội-nghị ở Londres nay mai

Hội-đồng ngoại-giao đã bội nghị do quan Herriot chủ tọa, để dự tính mọi việc về cuộc hội-nghị ở Londres nay mai.

Tại các tiểu ban của nguyên-lão nghị-viện

Ngày hôm qua, tiểu ban tài-chánh và tiểu ban ngoại-giao của nguyên-lão nghị-viện đã nghe ông Herriot và ông Nollet trần thuyết mọi lẽ về cuộc hội-nghị với hai chánh-phủ Anh và Bỉ mới rồi, và về cái chương-trình tại cuộc hội-nghị Đồng-minh nay mai về việc thi-hành các chương-trình của tối-cao ủy-viên giám định.

Ông M. Inès-Lanoix có cắm tụ ông Herriot rằng ông đã cho tiểu-ban biết mọi lẽ một cách thanh-thực.

Tại hội Vạn-quốc

Đại-hội-đồng hội Vạn-quốc nghe đọc một bức điện-tín của quan Herriot, và phi nhơn bản giao-ước của các đại-biểu Hoa-kỳ và Nhật-bản về cách đãi với người ngoại-quốc. Hội-đồng ưng thuận một khoản khuyến nước Pháp và nước Anh nên vì công-ích hòa-ước Versailles. Hội-đồng ưng thuận tờ trình của tiểu-ban về việc thanh giảm quân bị.

Ông Herriot tại nghị viện

Ngày 8 Juillet tại nghị viện Herriot sẽ đọc tại nghị viện một bài diễn văn quan trọng về cái vấn-đề Alsace-Lorraine.

Nước Đức với chương-trình giám-định

Các nhà công-sản ở Munich phản đối tờ trình của các nhà giám-định ấy viện.

Cuối tháng Juillet nghị viện Đức sẽ bội nghị để bàn về các bản luật về việc thi-hành tờ trình của các nhà giám-định.

LÀM THẾ NÀO MÀ TRỪ SÂU LÚA

Năm nay lúa chiêm mấy nơi bị sâu ăn hại mất nhiều. Xét ra lắm kì tại các ruộng ở trung-châu lại bị hại nhiều hơn là ở các ruộng ở miền trung-du ở gần kề ngay chỗ đất bỏ hoang không giồng giọt gì mà lắm nơi lúa danh cũng tự nhiên mọc lên. Xem việc ấy thì biết rằng lúc lúa gặt đi rồi, sâu vẫn ở trong gốc ra ngoài đồng, rồi hóa hình đi, đến mùa lúa sau mới ra vì độ ấy vừa độ để trứng, chứ không phải là loài sâu ở lúa danh mà ra. Nay muốn làm cho đỡ cái hại ấy, chỉ có một cách là sau khi lúa có đòng đòng, thì chọn lấy những cây có sâu mà nhổ hẳn, rồi đến lúc gặt xong, thì đốt ra đi. Song cái cách ấy có được cả một miền cùng làm thì mới công hiệu.

TRANH ẢNH GỞI THƯ CÓ TỪ BAO GIỜ?

Tranh ảnh gởi thư mà ta gọi là cát-bốt-tan chỉ ra được năm 1869 ở Áo-kỳ nay, M. Domin-que-Piazza ở Marseille là người chế ra tranh ảnh gởi thư lần thứ nhất. Mấy cái tranh ảnh đầu tiên vẽ máng nước Roquefour, và cửa bể Marseille, ở một góc lại có vẽ lâu Longchamp

CÁI CHÁNH-SÁCH CỦA ĐẢNG DÂN-CHỦ Ở HOA-KỲ

Chánh-đảng dân-chủ ở Hoa-kỳ chưa chọn được ai ứng-cử chức Thống-lĩnh. Trong mấy lần bỏ về mới đây, tại có M. William ne Adeo ở châu Californie, và M. Alfred Smith ở châu New York được nhiều về hơn cả, nhưng chưa ai được bội phần chia ba đúng như lệ. Trong chương-trình của chánh đảng ấy không có nói đến cái vấn đề bài Kuklux klan, và không có theo cái chương-trình Wilson về hội Vạn-quốc. Chánh đảng họp mỗi kỳ luôn 10 giờ đồng hồ, rồi mới quyết nghị điều ấy. Trong buổi hội nghị ấy việc tranh biện rất kịch liệt. Cái chương trình của đảng ấy là đặt một chánh-phủ công liêm, đặt một cái thế lệ quan thuế khiến cho việc buôn bán được tự do cạnh tranh, mà không phải ngăn trở về các cái độc-quyền, và cho công khố thu được tiền đủ dùng. Chánh-phủ phải có một đội thương thuyền mỹ thuật, song chớ làm trở ngại cho các hội hải thuyền của tư-nhân, thanh-giảm quân bị về lục quân và hải-quân, nương hễ cả nước chưa có giao ước với nhau về việc ấy, thì phải có đủ quân binh tân thuyền mà bảo hộ sự bình an, trừ ra những lúc bị ngoại-quốc khai chiến thì không kể, còn thì trước khi dự việc chiến-tranh phải đặt cuộc hỏi ý-kiến công chúng mới được.

HÀI ĐÀM

Tình nặng hơn râu

— *Sần-bệt!* về dốn đất Hà-thành mà không biết sửa sang cái bộ mặt! Gớm! để râu ria lởm nhởm! Hay là bác định khoe với bà con rằng mới ở trên rừng về đấy?

— Không phải thế, bước chân xuống đây, việc thứ nhất của tôi là đi tìm một nhà thợ cạo. Song vừa đỗ xe trước hiệu *Coáp-phơ* thì gặp ngay nhân-tình cũ ở Bạch-mai, cứ xoắn-xuýt mãi lấy: « Mình tới đây tự bao giờ? Mình về ở lâu lâu chứ? Mình đừng đi thượng-du nữa nhé! Nhớ quá, thôi đi về nhà. Vâng, xin mình về trước. — Không về trước, cứ về bằng nhau kia! — Tôi cạo cái râu một tí đã, — Cạo râu! Lại còn cạo râu! Thế mình coi cái râu mình nặng hơn cái tình tôi ái!»

Nó nói câu sẽ sau, làm tôi cảm động quá, xuýt nữa thì tôi ừ nước mắt, vội đáp: « Không, không, mình yên tôi ơi, tình nặng hơn râu nhiều». Rồi tôi theo nó về ở mãi đến hôm nay.

— Thế bây giờ đã có tại giờ đi cạo râu chưa?

— Có . . . nhưng mà không có xu.

Hầm: *Đã đành tình nặng hơn râu,*
Có phen râu nặng bằng nhau với tình.
Râu nặng hơn tình,
Có phen . . . . . .

Xin phép các ngài thôi không hầm nữa, khỏi bắt tội thằng Râu xong mãi với con Tình, khốn nạn vừa bằng tỷ tạo trong mấy bữa chén bằng-lăng nồi tang-thương thường cũng đã đủ làm vậy.

Sơn-phong

HẠT CHÂU DỪA

Quả dừa cũng có khi có hạt châu. Hạt châu dừa không đẹp bằng hạt châu bể, nhưng cái giá nó rất cao, vì hạt châu ấy hiếm lắm, không mấy khi có

Hạt châu dừa sinh ra cũng như hạt châu sò, nghĩa là những ức trong quả dừa bất kỳ có một hạt cát, thì tự nhiên hạt cát cứ to dần lên mà thành ra hạt châu. Thường thường chỉ những quả dừa đếc thì mới có hạt châu. Người Nhật tiêm hạt cát cho giống sò mà nuôi sò có ổ thành hạt châu, chẳng biết sau này người ta có thể tiêm cát vào quả dừa mà gây nên hạt châu ấy không nhỉ?

TRÙNG BÔNG

Ở Bắc kỳ có một thứ trùng làm hại hạt bông rất nhiều. Loài trùng ấy sắc đỏ nó chui vào hạt bông trước khi quả bông nở, làm cho quả bông bị hư hỏng. Năm ngoái M. Petitôt xét một ít hạt bông ở Cao-miên đem đến đã thấy loài trùng ấy, nhưng lúc bấy giờ ở các cây bông ở tỉnh Ninh-bình cũng đã thấy có, mà chắc ở các cây bông ở Nam-định và Thanh-hóa cũng có. Loài bông lại còn lắm thứ trùng nữa, tuy thì làm hư quả bông, thứ thì làm hỏng sợi bông. Muốn trừ các cái hại ấy, có khi nên trừ trùng ở các hạt bông đem gieo, có khi thì nhặt lấy quả bông bị sâu mà hoại đi.

Giống người ở thượng-du

Người ở miền thượng-du rất nhiều giống, có người không biết phân ra là những giống nào, nay tôi xin lược qua cái phong-tục cách ăn mặc và ở những nơi nào để các độc-giả nhàn-lãm.

Người Mán ở miền thượng-du chia ra những giống như sau này:

Mèo-trắng, Mèo-đen, Nùng-ế, Khán-thâu-lô-lô, Chẹt-thâu-lô-lô, Đại-bản, Tiền-bản (đeo tiền), Giáo và Than-chí, v. v. Có nhiều nhất là ở về Đông-văn, Bảo-lạc, Hà-giang và Bắc-quang, họ chỉ ưa những chỗ núi cao đeo hiểm, chớ ít khi ở đồng-bằng; cách sinh-nhai chỉ có nghề săn bắn, làm bãy, cam, đốt những nơi rừng rú, phát nương giồng những thứ như là: Thóc, ngô, kê, đậu, dưa, cà, bí, chè, v. v. Nghề công thương ít khi làm đến, người Mèo lại giồng cả nha-phiến nữa; cách ăn mặc không có giống nhau chỉ những người đàn ông thì cũng thường tương như nhau cả, tùy người thấp người cao.

Đàn bà Mèo hay mặc đồ trắng, váy trắng, áo đen, áo ngắn vừa ngang thắt lưng, đầu búi tóc. Làng nào hễ có người chết thì họ bắn súng làm hiệu để cho anh em làng diễng biết. Người họ rất hay uống rượu, có khi say quá nằm ở đường cái mà đến nỗi chết cũng không chừa.

Người Lô-lô ở giáp giới Vân-nam, có nhiều cách ăn mặc kỳ dị hẳn các giống, không kể cho đúng được. Tục họ, hễ người nào chết thì chặt đầu ra mới làm ma đến khi tế thì ông thầy treo cái đầu người chết vào trước bụng mà múa, mấy năm nay người ta bỉ bàng nhiều nên không làm thế nữa, chỉ dùng cái bẫu thay vào thôi.

Người Nùng-ế thì mặc áo dài sát đất, váy cũng vậy, thắt một cái thắt-lưng dài hoa trượng, buộc về đằng sau trong áo quấn thành một cục nhọn, ai không biết tưởng là đít nhọn. Họ không có ngồi ghế mấy, những người giàu có ngồi phổ thường hay hát câu ca Tàu bỏn rằng: « Nùng-ế phò, sĩ phất dâu thìn lô » họ mà nghe tiếng thì giận lắm. Nghĩa là vợ người Nùng-ế đít có con ốc mọng.

Đàn bà người Đại-bản mặc áo dài đến đâu gối, ngực bỏ rộng ra, đầu rẻ cũng vậy, bao giờ cũng chỉ mặc một áo, đầu đội khăn thật to, tai, cổ đeo vòng cả, áo điểm những miếng bạc hoặc tròn hoặc vuông theo hai bên mép ngực và trên kết những hoa đỏ bằng lông chiên dấy cả mình.

Người Tiền-bản (đeo tiền) áo cũng dài thế, nhưng không kết hoa đỏ chỉ dệt hoa trắng thôi, đầu bới tóc ngược cao độ hơn một gang, trên phủ một miếng vải tây điều, ngày thường thì trùm một cái khăn vuông thiêu mà không bùi ngược.

Người Giáo và Than-chí thì họ mặc quần. Áo của người Giáo thì dài, đầu bùi tóc, ở trên có một miếng bạc mỏng vuông, to độ một gang và chẳng chỉ những giấy kẹo bằng bạc rất nhiều. Người Than-chí cũng bùi tóc, áo mặc ngắn qua hông có hai giải to vắt qua vai xuống suốt gần tới thêu hoa... Những giống này ở gần tỉnh cũng có.

Còn nhiều thứ nữa không thể biết hết được, tiếng nói mỗi nơi mỗi khác, không có giống nhau..... mà thật khó nghe chỉ có tiếng Đại-bản, Tiền bản và tiếng Giáo dễ nghe, cũng có nhiều người biết.

Triệu-Kim

Về việc mưu hại ở Quảng-đông

Một bức thư của quan tỉnh-trưởng Quảng-đông

Báo *Courrier d'Haiphong* ngày hôm qua có dịch đăng của báo *HonoHong Télégraph* một bài có cái tờ của quan Tỉnh-trưởng Quảng-đông gửi cho quan Tổng lãnh-sự nước Anh tại Quảng-đông về việc mưu hại quan Toàn-quyền Đông-pháp như sau này:

Ngày 20 juin, là sau khi xảy ra cái việc mưu hại ở Shameen và trước lúc tìm được cái xác kẻ hung-thủ là người Việt-Nam thì quan Tổng lãnh-sự Anh tại Quảng-đông có gửi cho chính-phủ Quảng-đông một bức thư nghiêm-trách, cho kẻ hung-thủ là người Trung-hoa và đổ việc mưu hại ấy là bởi ái lòng ố nhân của người Trung-hoa mà ra. Quan lãnh-sự Anh lại bảo rằng sau khi xảy ra việc mưu hại ấy thì tất nhiên phải đặt ra những lệ nghiêm nhặt hơn chẻ bớt cái số người Trung-hoa được vào đến tô-giới Shameen.

Vì thế mà quan tỉnh-trưởng Quảng-đông là Lin-chu Hoi có phúc đáp lại như sau này:

Cứ như bức thư trách của ngài gửi bữa 20 vừa rồi, về việc mưu hại sảy ra tại *Victoria* khách-sạn ở Shameen và có đổ cho một người Trung-hoa bận Âu-phục ném tạc-đạn vào đám tiệc mừng quan Toàn-quyền Đông-pháp thì tôi lấy làm ngạc nhiên lắm, một là vì sự quả-quyết của ngài rằng chánh-phủ Quảng-đông phải chịu trách-nhiệm, ai là về sự hạn chế bớt người Trung-hoa được vào Shameen.

Chúng tôi có thể quyết rằng chánh-phủ Quảng-đông khi được tin quan Toàn-quyền Đông-pháp sang thăm thì đã sắm sửa để hoan nghênh, lại có đặt cuộc tiếp-kiến, đặt tiệc mừng và cắt binh lính và cảnh-sát hộ vệ.

Những lời bình-phẩm của báo-quán đối với việc quan Toàn quyền sang đây đều một lòng tỏ thân ái và đủ chứng minh rằng chánh-phủ và nhân dân tỉnh này lấy việc hoan-nghênh quan Toàn quyền Đông-pháp làm một sự bân-hạnh lắm.

Khi mới tới Châu-giang (Pearl River) thuộc về Quảng-đông và trước khi bước đến đất Trung-hoa thì quan Toàn quyền có phái thuyền Pháp lên thỉnh ý tòa Lãnh sự Pháp ở Shameen. Ngay tối hôm ấy kiều-dân Pháp mở cuộc nghênh-tiếp và đặt tiệc mừng ngài tại Victoria khách sạn ở trong tô giới Anh.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Quan Toàn-quyền Đông pháp là một vị quan to của nước Pháp thì đáng lẽ ngài là quan Tổng-lãnh sự ngài phải có cái trách-nhiệm giữ lấy sự trật tự và phòng bị mọi cách để bảo vệ quan Toàn quyền mới phải.

Vậy mà trong một khoảng đất nhỏ như Shameen này, chung quanh lại có sông bao bọc, chủ khách sạn Victoria lại vừa là quản đốc tuần cảnh của Anh mà sở tuần cảnh thì ở ngay cạnh cửa khách-sạn thế mà để cho kẻ ác-phạm ở ngoài phố nêm trái phá qua cửa sổ vào được trong phòng ăn thì cũng lạ thật!

Có một điều chúng tôi lại lấy làm lạ nữa là khi ném trái phá rồi, đứa ác phạm lại nhảy xuống sông mà trốn được.

Chúng tôi rất lấy làm lo cho ngài là quan Tổng lãnh sự cùng các viên tuần-cảnh ở dưới quyền ngài không tránh khỏi được cái trách nhiệm vì không đề-phòng được và khi việc đã xảy ra rồi lại không bắt được.

Ngài đã không chịu nhận lấy cái lỗi, lại còn muốn rũ ra mà vứt bỏ cho người khác.

Còn như bảo rằng kẻ ác phạm là người Trung hoa bận Âu-phục thì chúng tôi không hiểu lấy cái lẽ gì mà dám quyết như vậy. Có một điều trưởng cũng nên nhắc lại là trong bữa tiệc trà mở tại tòa Lãnh-sự Pháp, trước lúc xảy ra việc mưu hại có hai giờ đồng hồ thì quan Lãnh-sự Pháp có bảo Wu-chao-Chu là thư-ký bộ Ngoại-giao rằng trong khi quan toàn-quyền ở đây thì quan Toàn-quyền sẽ phải phòng người Việt Nam và nhất là một người Việt-Nam nào đó.

Thiên hạ đồn đưa ác-phạm chính là người Trung-hoa mà chúng tôi đây thì không thể nào đoán được cái lẽ gì nó khiến cho ngài kết luận như vậy.

Bức thư của ngài nói rằng người Trung-hoa có cái tính ố nhân, vậy chúng tôi xét mãi mà không rõ ngài muốn chỉ ý riêng về chuyện gì. Chúng tôi tưởng rằng không phải là ngài lấy cái lẽ vô lý ấy để mà thêm cái phần trách-nhiệm của ngài lên, sau là để gây nên một cái ác cảm cho người Trung-hoa đối với người ngoại-quốc cùng là làm tiệt đường thân-ái của nước Pháp với Trung-hoa đi.

Trong thư ngài có nói rằng sẽ đặt lệ nghiêm nhặt để ngăn chặt bớt việc người Trung-hoa vào đất Shameen. Vậy tôi có thể nhắc lại cho ngài hay rằng vấn-đề ấy có phải là không can thiệp gì đến việc mà chúng ta đang bàn đây không. Đã lâu nay các nhà quyền binh và sở tuần-cảnh Shameen vẫn ước ao đặt một cái lệ riêng cho người Trung-hoa vào tô giới, nhưng ngài chẳng cần lấy nè cái việc mưu hại này mà định thể cũng được mà.

Nếu đặt ra lệ-luật có thể thiệt-hại đến lợi-quyền người Trung-hoa thì chính-phủ tôi không thể làm mà không nói được.

Quan Toàn-quyền Đông-pháp sang chơi đây đáng lẽ là một vị quí khách của ta, vậy mà chỉ vì ngài bất cẩn để đến nỗi sinh ra mất trật tự và quan lớn Toàn-quyền chưa lúc nào đi chơi được ở địa hạt Trung-hoa cả. Vì những cớ ấy mà quan Toàn-quyền phải dời ngay đất Quảng-đông, bãi cả những chương trình ngày tháng đã sắp sẵn, khiến cho quan đại nguyên-soái tôi và chính-phủ tôi không được cái hân hạnh tỏ tình chúc mừng ngài nữa. Vì sự vô phòng ấy mà khiến cho người Pháp vừa thiệt mạng vừa bị thương mất mười người, trong số ấy có mấy quan chức, mấy nhà thương-mại và cả các bà nữa.

Vậy chính-phủ tôi không thể không trách lại mà không tỏ lòng bất phục được. Cứ lấy cái diện tích to và cái dân số lớn của Quảng-đông mà so với Shameen thì việc bảo thủ ở Shameen không khó bằng ở Quảng đông. Tuy vậy mà kẻ ác phạm lại ném được quả bom vào Shameen chứ không phải ở địa-giới Quảng-đông, rồi lại trốn yên được. Xem thế thì đủ rõ rằng việc tuần phòng của cảnh-sát Shameen là vô hiệu.

Vậy chúng tôi nhân cái việc này mà tỉnh bề quyết định cho xong là chính-phủ tôi đặt lấy tuần cảnh tại Shameen để mà giữ lấy sự trật-tự sự bình tĩnh về sau này, vừa lợi chung cho Quảng-đông và cả cho Shameen nữa và mong rằng quan Tổng Lãnh sự ngài sẽ chuẩn cho.

Chúng tôi mong đợi tờ phúc đáp của ngài.

Cuộc thi thơ

Của Ngô-tri-Quyên nữ sĩ

MMDLXXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miễn Giám gây từ Lý Trần-tông.
Vũ lược vang lừng qua đất Bắc,
Văn-phong nổi rậy khắp trời Đông.
Kia nền Quốc-tế nơi Thù Tử,
Nọ cảnh Bồng-lai chốn Nhị Nùng.
Tang hải bao phen còn nếp cũ,
Vẫn là xã tắc để truyền công.

Đỗ-hữu-Tuyến
Sở Điện khí, Hanoi

MMDLXXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Tự cổ nhi kim vẫn vinh sùng.
Đạo-đức bấy lâu nơi cửa Khổng,
Di-luân muôn thuở tựa non Nùng.
Người hai nghìn triệu vẫn minh cũ,
Nước bốn nghìn năm đạo thống chung
Tiền bối bấy lâu hồn phảng-phất,
Sử xanh để tiếng chẳng muôn trùng,

MMDLXXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cũng vẻ-vang cho cái tiếng rồng,
Dấu cũ tạc ghi còn miếu Khổng,
Đạo xưa truyền bá khắp phương Đông.

Kim thanh đã vẳng miền hồ Tử,
Mộc đạc nghe vang cõi Lạc-Hồng.
Mấy cuộc tang-thương dâu biển cải,
Vẫn trơ như đá vững như đồng.

Nguyễn-đức-Thung, Haiphong

MMDLXXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Ngẫm nhật rưng nhưng đạo chẳng cùng,
Ba dấu thánh dạo ngoài nhuy đục,
Tạc tinh Lỗ biếc chốn giảng trong.
Cao liền cõi Việt non bia đá,
Xem ngửa từ xưa vững cột đồng.
Thay đổi thăng ngày bao xiết kể
Hãy còn tơ tưởng thánh tôn công.

Doãn-huy-Quỳnh
Làng Đoan-hạ, Phú-thọ

MMDLXXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đạo thống xưa nay mới chẳng cùng.
Mấy lớp cung-tường cao chót vót,
Trải đời lương-đống đứng thong-[dong.
Hồ tây mạch Tử thênh thênh rộng.
Hoàn-kiếm nguồn Thù lẻo lẻo trong.
Nay hội văn-minh càng mở rộng
Tân-văn khai-trí lại Nam phong.

Phạm-huy-Lợi
Làng Đào-xá, Hưng yên

MMDLXXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Đạo Khổng văn Tuyên ai vi cùng
Và nhận cung-tường in tuyết sáng.
Một bầu nhật-nguyệt dựng mây trong.
Hạnh đàn thơm để ghi vàng đá
Mộc đạc vang lừng rạng bể đông.
Trời đất vững yên tòa ngọc miếu
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.

Vũ-ngọc-Quế, Haiphong

MMDLXXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Ngang dọc đâu đâu cũng kính sùng.
Cảnh tượng ngày nga nên đất giữa,
Nghi hình o'nh đỉnh rõi trời chung.
Mở mang vũ-trụ đời Nghiêu Thuấn
Xếp đặt cương thường sáng nối sông
Công đức truy-tôn từ Lý-thị,
Đời đời quốc-tế mãi không cùng.

Vũ ngọc-Thụ, Haiphong

MMDLXXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Văn miếu gây từ Lý-Thánh-tông.
Đông-lỗ nên văn rêu đốm bạch,
Các Khuê bút ngọn nét hơi sông.
Trải Trần, Lê, Lý nay Đông pháp,
Khắp Bắc, Trung, Nam một giáo phong
Bút giác nghiên treo thay đổi mới,
Còn nguyên miếu mạo chẳng sờn lòng.

Phạm-đức-Thái
56, Rue Tubercules, Hanoi

MMDXC

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Sùng bái đâu bằng chốn Thánh cung.
Trải mấy giờ mưa trình vũ trụ,
Sánh cùng trời đất một non sông.
Xem trong lịch sử đây là lớn,
Hỏi cả hoàn-cầu được thế không.
Nay dẫu văn minh thêm lối mới,
Cung tường ai chẳng một lòng trông

Nguyễn-thế-Mỹ
Làng Mỹ-tho, Hà-nam

MMDXCI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cửa Khổng sân Trình tuyết đêm [trong.
Rực rỡ cung tường nơi đất Bắc,
Ngụy ngà thánh tượng cõi trời Đông
Bảng vàng lừng lẫy danh hiền sĩ,
Bia đá lưu truyền nếp học phong.
Trải mấy xuân thu hương không khói đượm
Treo gương đạo đức tỏ gian trong.

MMDXCII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Năm tháng bao phen miếu vẫn sùng.
Đất Giám bảng vàng danh chói lọi.
Thang Thành bia đá nếp rêu phong.
Văn chương tô điểm vang nền Khổng
Vật liệu trang nghiêm rực thánh cung
Long thủy tường hoa thêm rạng vẻ,
Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.

Nguyễn-đức-Thìn
13, Rue Paul Bert, hải nguyên

MMDXCIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Kín cổng cao tường có nẻo thông.
Ngỗ hạnh [illegible] muôn dặm tử,
Cảnh lê trắng điểm một nền đông.
Này trong khuê-các vẫn lần bước,
Về chốn thư-liên cũng nối dòng.
Đã biết mấy phen mưa gió nặng,
Kia gương ấy nguyệt bóng đèn trong

MMDXCIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Tường gấm vòng quanh bát ngát [trông.
Lập một đàn tràng đây tự trước
Gồm hai văn vũ lửa đương nồng.
Xôn xao tì trúc khi êm ả,
Thơm nức hương lân buổi lạ lùng.
Vật đổi sao dời trải đã mấy,
Các kinh viện sách vững như đồng,

Phạm yến Dực
51, Rue Kiến-an, Kiến an

MMDXCV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không gấm miếu nguy nga cõi Á đông.
Trải Lý, Trần, Lê bao thế kỷ,
Khắp Trung, Nam, Bắc vẫn tôn sùng
Nọ bia khoa giáp rương Thù tử
Kia gác khuê văn cảnh Nhị Nùng.
Hỡi khách trương đài qua đất Giám.
Hãy dừng cương lại đứng mà trông.

MMDXCVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miễn Khổng là nơi cõ quốc chung.
Bia đá in sâu khoa-giáp đệ,
Bảng vàng vẻ rạng nét nho-phong.
Nguồn văn nước chảy làn sông Nhị,
Mạc đạo mây lồng đỉnh núi Nùng.
Lừng lẫy danh thơm muôn thuở trước
Làm gương kính mộ khắp phương Đông

Đinh văn Hiếu
28, Rue du Lac, Hanoi

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 31 độ
15 giờ 33 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ bảy 5 Juillet 1924
St Athénase

Âm-lịch

Mồng 4 tháng sáu năm Giáp-tí
Ngày Ất dậu
Hành Thổ Sao Liễu Trực Bình
Kỵ Tất-chẩng, Đại-hiểu
Nghi: Bình tri đạo-đồ. Tu sức tường-viện. Kê khẩu.

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ.		9 $ 45
— nhì	—	8 82
— ba.	—	8 22
Thóc	—	5 50
Hấp ngô.	—	5 00

Giá bạc. Kể từ ngày 4 Juillet 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 10 f. 00

Tàu mang thư sang Pháp. — Tàu *Orénoque* mang thư sang Pháp sáng ngày thứ hai 7 juillet này ở Hải-phòng sẽ chạy đi Tourane, Qui-nhơn, Ba-ngòi và Saigon.

Các thư từ ở Hà-nội sẽ mang xuống Hải-phòng chuyển xe-lửa 20 giờ 7 phút tối hôm 6 juillet.

Quan Thống-sứ về nghỉ. — Cái tin quan Thống-sứ Bắc-kỳ về quí-quốc nghỉ mà bản báo đã đăng ngày hôm qua thì nay hỏi ra là tin đích thực rồi. Nghe đâu ngài định đến chuyến tàu *Orénoque* thì vào Saigon để đáp tàu *Angers* sang Marseille.

Trường Paul-Bert cũ lại thành trường Tiểu-học tây. — Đến vụ khai trường này, trường Paul-Bert cũ ở phố Đồng-khánh mà mấy năm nay làm trường Cao-đẳng thì lại mở trường tiểu-học và cao-đẳng tiểu-học tây riêng cho các trẻ con Tây học mà thôi. Như vậy những nhà không có ý cho con học đến bậc trung học thì không cần phải cho lên học tại trường Sarraut nữa, cứ học ở trường Paul-Bert cũ cũng có thể thi lấy các bằng từ Tiểu-học cao-đẳng trở xuống được.

HỎI CÁC NHÀ LÀM BÁNH, nên mua Carbonate amoniaque.
CÁC NHÀ THỢ GIẶT, nên mua Chlorure de chaux.
HIỆN CÓ BÁN TẠI :
NHÀ BÀ CHUÔNG
(Hiệu Bảo-chế MONTÈS)
HANOI

Việc kiểm-soát các trường tư-thục *(Tiếp theo)* — Tiết thứ III — Nói về sự trừng phạt.

Điều thứ 8 Những sự trừng phạt mà cách thức sau này sẽ do nghị-định quan Toàn-quyền đặt ra thì không lẫn với những sự trừng phạt của luật hình. Những sự trừng phạt ấy là :

1° Quở trách ;
2° Cấm tạm hay là cấm hẳn không được làm nghề dạy học nữa ;
3° Thu lại giấy phép mở trường và phải đóng cửa ngay lập tức.

Sự quở trách thì do quan chức cho phép mở trường định phạt.

Sự cấm dạy học và thu lại giấy phép mở trường thì cũng do quan chức cho phép có quyền định phạt, nhưng phải lỗ ý kiến hội-đồng học-chính bản-hạt hay là ban kỷ-luật của hội-đồng học-vụ tư vấn.

Điều thứ 9. Ai chưa có giấy phép mà đã mở trường tư-thục hoặc là giấy phép đã bị thu lại rồi, mà trường cứ mở mãi thì sẽ phải truy vấn tại tòa-án trừng trị chỗ mở trường và phải phạt bạc từ 100 đến 1000 francs.

Nếu tái phạm thì phải phạt giam từ 6 ngày đến 1 tháng và phạt bạc từ 500 đến 2000 francs. Điều 463 trong bộ Hình-luật có thể đem thi-hành đối với tội ấy. Nếu vì chối không chịu để kiểm soát mà trong một năm phải phạt đến 2 lần thì trường phải đóng cửa.

Điều thứ 11. Khi một trường tư-thục nào phải đóng cửa theo như điều thứ 9 thứ 10 trong chỉ-dụ này thì trong hạn một tháng mới phải đóng cửa để cho các nhà có thể đem con về.

Nếu bắt đóng cửa ngay thì quan cai trị trong hạt phải báo cho cha mẹ học-trò hay là những người đỡ đầu học-trò biết ngay lập tức và lo liệu cho các lưu học-sinh được giao trả về nhà hay là tạm gửi một nhà nào tử-tế.

NHÀ CHỚP BÓNG PALACE

Chương-trình từ ngày thứ tư 2 đến ngày thứ bảy 5 Juillet 1924

BRYANT WASHBURN
trong tích
MỘT CHUYỆN TÌNH CỜ Ở LONDRES
Cảm tình hài-kịch chia làm 5 phần

Từ ngày chủ nhật 6 đến ngày thứ ba 8 Juillet 1924

CÁC CHUYỆN BÍ MẬT TRONG RỪNG RẬM
Là một tấn-kịch phiêu-lưu rất cảm động
Bởi thứ 5 và thứ 6

Hội chợ Hanoi

Các gian hàng hàng bắt đầu cho thuê từ 1er Juillet 1924.

Tòa án cai-trị. — Tòa án cai-trị đến ngày thứ tư 16 juillet hồi 8 giờ sáng sẽ họp tại tòa hương-thân.

Giới thiệu sách mới. — Bản quán mới tiếp được một cuốn sách mới nhan là : *Xứ Bắc-kỳ ngày nay* của ông Cucherousset là chủ-nhiệm báo *Eveil économique* gửi tặng. Quyển này nguyên ông Cucherousset soạn bằng Pháp-văn, ông Trần-văn-Quang dịch ra quốc-ngữ. Toàn quyển chia làm 20 chương, chương đầu nói về cuộc trị an, rồi lần lượt kể những công cuộc khai hóa của nhà nước Bảo-hộ đã làm ra ở xứ ta trong ba bốn mươi năm trời mới gây nên được cái cảnh-tượng tốt đẹp như bây giờ. Đầu sách có in bức chân-dung quan Thống-sứ Monguillot là một vị thủ-hiến đương cầm quyền chính trị bảo-hộ ở xứ ta đây. Dưới mỗi chương lại đều có in các bức ảnh để làm biểu-hiệu về những công cuộc to tát mà nhà nước hiện đã mở mang, như giáo-dục, kinh-tế, vệ-sinh, kỹ nghệ, văn văn, khiến cho người xem đó đều được vui lòng về những điều trông thấy mà bội xem cái tiến-đồ của xứ ta sau này sẽ được như thế nào. Các ngài cứ xem tên soạn giả và dịch giả cũng đủ rõ là một quyển sách hay rồi vì ai chẳng biết ông Cucherousset và ông Trần-văn-Quang là hai tay rất có gia-trị trong làng báo ngày nay? Vậy bản quán xin vui lòng giới thiệu với người đồng bang một quyển sách nên đọc trong các sách quốc-ngữ nên đọc rất hiếm ngày nay.

Một giải thưởng của hội mĩ-nghệ. — Hội Mĩ-nghệ Bắc-kỳ (Société des Beaux Arts) trong khi tan hội vừa rồi, có còn thừa lại một khoản tiền thì hội định đem số ấy tặng quan Thống-sứ Bắc-kỳ để nhờ ngài cứ mỗi năm đặt ra một giải thưởng cho một nhà mĩ-nghệ bản xứ, hoặc nghề vẽ, hoặc nghề sơn, hoặc nghề chạm làm được đồ khéo nhất đem đấu lại cuộc đấu-xảo mĩ-nghệ hằng năm tại Hà-nội, nhưng một người chỉ được thưởng một lần mà thôi.

Việc cấp cái giải thưởng ấy sẽ tùy một hội đồng định mà hội-đồng thì do quan Thống-sứ cử ra.

Xe-hỏa chạy đêm. — Đêm mồng 8 Juillet ở Hanoi lại có một chuyến xe hỏa phụ chạy lên Lao-kay, ở Hanoi khởi hành lúc 20 giờ 34.

Trường Cao-đẳng Thú-y. — Các sinh-viên năm thứ tư thi ra đã xong rồi. Danh sách theo thứ tự A. B. C. như sau này :

Ng-văn-Đề	Bắc-kỳ
Hoàng-đức-Hàm	Bắc-kỳ
Yam-Long	Cao-miên
Ng-văn-Ngân	Bắc-kỳ
Ng bảo-Nghĩa	Bắc-kỳ
Trương-tấn-Ngọc	Nam-kỳ
Vũ-qui-Quang	Bắc kỳ
Ng-văn-Quỳnh	Bắc-kỳ
Đặng-đình-Thi	Bắc-kỳ
Ng-bá-Thi	Bắc-kỳ

Bản-báo có lời mừng các nhà tân-khoa.

THI BẰNG SƠ-HỌC

Tôi có lời cảm ơn ông Nguyễn-huy-Xương đã đăng báo mách bảo con ai đi thi bằng sơ học muốn bổ sức nên ăn cao tốt ở hiệu **QUẾ-LÂM**, *số 42, phố Phúc-kiến, Hanoi, là một hiệu chuyên bán sâm quế thục cao nhung dụng và các thứ hoàn tán thuốc gia truyền : tôi theo lời ông mua cho cháu ăn thì quả thấy lại sức, nhờ trời, đã thi đỗ rất cảm ơn ông.*

NGUYỄN-VĂN-Sĩ lại-cảo

Cần dùng một người bếp thực giỏi biết nấu bếp tây, và phải có giấy chứng-chỉ tốt (bon certificat) — Hỏi tại M. Janvier à l'Ecole des Enfants métis, Rue Delorme, Hanoi.

Thôi thôi lại cũng « thốc é ! » một phường. — Ở Hà-thành ta mấy hôm nay mới nảy ra một chú Khách ăn bận lối Âu phục, mắt đeo kính trắng, tuổi trạc năm tuần, nom như là cũng ra bộ tuấn-nhã văn-minh lắm, tay xách cái va-li, thường đột nhiên nhà các người trong thành-phố đưa cho mọi người xem hai tờ cáo-bạch vẫn dất sẵn trong mình : một tờ bằng chữ Hán, một tờ bằng chữ Việt, đại ý nói rằng hễ là một người thanh-niên tân học bên Tàu, có biết tài về khoa xem mạch và chữa bệnh ; vì hãn mới đến đây, ngôn ngữ bất đồng, nên phải mượn chữ thay lời, để ai muốn dùng thì hãn xem mạch không lấy tiền. v. v.

Hồi qua 11 giờ trưa nay, hãn xách va-li vào một nhà kia, đưa hai tờ cáo-bạch ấy ra, có ý khẩn-khoản xin xem mạch giùm lắm. Chủ nhà thử ý, liền cho xem mạch, thì hãn cầm hai tay chủ nhà đề úp xuống, rồi xem ở hai mòng tay ngón giữa, xong lại mở va-li ra lấy một cái ống ca-su cầm hai đầu dây vào hai tai hãn, còn đầu dây gốc thì để vào mạch tay chủ nhà ; lắng lặng nghe một lúc xong, hãn mới lục đem mười mươi lăm quyển chữ Nho gập như quyển thiếp, vuông bằng bàn tay, giở hết quyển nọ đến quyển kia, trỏ các chứng bệnh đã biên sẵn trong đó cho chủ nhà biết, mà bảo là chủ nhà mắc phải những bệnh như thế, như thế. Chủ nhà nghe nói, cũng lấy cách nhã mà ngỏ lời cám ơn, nhưng hãn cũng không thôi, liền giở ra đến hai ba chục cái ống sắt tây thuốc viên vẫn để sẵn dưới đáy va-li mà bảo chủ nhà nên dùng những thứ thuốc đó mà trị thì khỏi tiêu khắc. Bấy giờ chủ nhà biết đích chú Khách này (thôi thái lại cũng « thốc é » một phường), thì chú Khách sực bật ngay một câu nói tiếng Việt ra rằng : « *Tỉ có một tổng pa pạc là khỏi thôi lỏ !* » Tè ra tự trước chủ chỉ già cách ngây-ngô cho nó lạ kiểu, chứ thực tình chú cũng cuống qua là một chú « thốc é ! » mồm miệng mà thôi. Lại lấy một điều là chủ-nhà cố cắn-vặn hỏi trụ-sở chú ở đâu, thì chú nhất định không nói.

Xem chừng không ăn thua gì, chú Khách đó liền lẻn lấy thái vào va-li cất tăng. . . . .

Ấy! bà con ta ở tản phố nên cẩn thận lắm đấy, kẻo cứ tưởng bậy mà mang vạ lại khổ. . . . .

Hội Trí-trí. Các học-trò muốn xin vào học các lớp trường hội Trí-trí thì cứ gửi đơn xin đến nhà M. Đã ở phố Takou, số 24, chứ không phải số 22. Hội Trí-trí lại cáo

AI MUỐN LẤY THÊM ĐÈN ĐIỆN THẬP TRONG NGÀY 14 JUILLET

Công ty Điện khí Đông-pháp có lời đề các nhà mua điện biết rằng số đèn của các công sở lấy để thắp trong ngày 14 Juillet hay hiện đã nhiều lắm, vậy nhà nào muốn lấy thêm đèn điện, mà nói sau ngày 10 Juillet 1924 thì công-ty không thể cho được vì sức máy của công-ty có giờ hạn.

** Muốn lấy thêm bao nhiêu đèn phải nói rõ.*

BẢN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. 0. 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp nắn kín, mỗi hộp hai mươi điếu. 0. 20
5267

Mất trộm. — Ng-tnị-Nhân là bồi bị kiện rằng ăn cắp cái giấy trăm bạc của ông Romos, trợ tại Hanoi Hôtel thì đã phải giải ra tòa án.

Mme Ng-thị-Nam tức Nam-phát-thanh ở phố Bovet kiện một người vú nhà ăn cắp quần áo giá là 79 đồng trốn đi mất.

Xe đạp, xe bò đụng nhau. — Chiều hôm qua, hồi 1 giờ, có một cái xe đạp của một người Tây ngồi và một cái xe tải gạo đi đến hàng Hòm thì dụng phải nhau, may người không việc gì, chỉ xe hư hỏng xoàng thôi.

Xe thồ tả. Số xe thồ tả làm trái lệ luật thành-phố, bắt được trong ngày hôm qua là 27 cái.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Ngày hội 14 juillet. — Mười giờ sáng ngày thứ năm, ở tòa Đốc-lý đã họp hội-đồng để ấn định chương-trình về ngày hội 14 juillet năm nay.

Thất cổ. — Sáng ngày thứ năm vào hồi 5 giờ ở nhà thương Cầu-ngư có người linh tập tên là Ngô-như-Trinh, 32 tuổi, số linh 6868, thuộc cơ thứ hai, đạo thứ hai trong ngạch linh tập, treo cổ trên cành cây ở sân tự tử. Hỏi ra thì người ấy quyện-sinh vì bệnh tình trầm trệ chữa mãi không khỏi.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

TIỂU-THUYẾT

BA NGƯỜI NGỰ-LÂM PHÁO-THỦ

(Lịch-sử tiểu-thuyết nước Pháp)

Soạn-giả : Alexandre DUMAS
Dịch-giả : NGUYỄN-VĂN-VĨNH

Mỗi tập (32 trang) 0 $ 15 (tiền cước 0 $ 05)
Toàn bộ (24 tập) 3 . 00 (tiền cước 0 . 35)

Ai mua xin gửi thư và mandat cho :

M. BÙI-XUÂN-THÀNH
Quản-lý nhà in Trung-Bắc-Tân-Văn
61-63, Rue du Coton, 61-63
HANOI

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
BẠC TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ-neo,
15 chân-kính
Mặt mỏ kim
có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11 $ 50
Bán tại hiệu :
A. PERROUD (Nhà xanh)
59, Phố Paul Bert, — HANOI
3027

號正泰金
茶名子獅

Thưa các ngài,

Chúng tôi mới ra tại Haiphong. Hanoi hai cửa hàng đều được các ông bà có lòng quý-hóa chiếu-cố cho nhiều, lấy làm đa tạ lắm.

Nay bản chủ nhân tựa lòng quý-hóa mà hết sức kính-cẩn về các thứ trẻ lại thật là hơn cả các hiệu khác, không giám nói lấy hay, xin mua về thử, so sánh thì đủ rõ là các hiệu khác còn kém xa.

KIM-THÁI

HAIPHONG: Số nhà 140, P. [illegible]
Téléphone 72
HANOI: Số nhà 3, Phố [illegible]
Téléphone 430

HIỆU
MINH-DƯỠNG
MAI-CHÍNH TỔNG CỤC
của Đông pháp Yên-thảo công-ty
MỚI HÀN BUÔN VÀ BÁN LẺ
CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ ĐI SỈ
Giữa phố nhà Chung số 43

NHÀ BÁ-CHUỒNG
TỨC LÀ HIỆU Báo-chế MONTÉS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Ông Montés chuyên hiệu Báo-chế của ông cho ông Domart, bào-chế sinh-viên hạng nhất về cao đẳng học đường Paris đã mất năm nay. Ông Domart tự trông coi lấy việc chế thuốc, vì thuốc chế bao giờ cũng cẩn-thận như nhà thế mà hiệu bào-chế lấy rất có tiếng.

Thuốc cần đi xa cũng rất chong. Ai muốn hỏi gì, hay hỏi điều gì cũng trả lời ngay.

Tại xóm Bình-khang Ở Bình-khang xóm dưới có một cô đầu bị bắt giải vào sở Cẩm về việc mua một đôi hoa tai của đứa ăn cắp.

Việc này có mấy bác láng chơi quen biết ả nói rằng ả không mua hoa-tai của đứa ăn cắp bao giờ. Đứa ăn cắp hoa tai là đầy tớ một nhà kia bị tra khảo đau quá nên nó xưng liền đó thôi. Hỏi vậy mà sáng ngày thứ năm đã có một quan viên vào hỏi thăm cho gỡ xói.

X. lai cảo

Mất trộm. — Phạm-v-Bích 27 tuổi làm nghề sốp-phơ nhà ở hộ-tử bên Ha-lý có đơn trình mất trộm đồ vật quần áo đáng giá 70 p. 20 vào đêm 29 rạng ngày 30 Juin trước.

Sở La-nhiên ở Ste des Ateliers Maritimes» mất trộm gỗ ngày rọ thì nay đã bắt được đứa ăn trộm tên là Phùng-như-Cấp, 26 tuổi, làm nghề thợ sơn, ở ở Lạc-viên.

Việc bắt chó — Ngày thứ tư sở Cẩm phái người đi bắt ở quanh thành-phố được 4 con chó và ở vùng An-dương được 17 con, cộng là 21 con thả chạy ngoài đường phạm vào luật vệ sinh.

Giả-man quá. Ngày thứ tư ở xóm chợ con có một thầy cẩn-sát ta vào đuổi những hàng quán họp ở cả có mấy cái nền nhà cháy năm trước, thì ai cũng đều sợ vía lon mày của thầy đều tìu tít chạy như vịt. Lúc bấy giờ có ông cụ bán bánh giò tác nghịch lực thập chưa kịp quẩy hàng đi nơi khác thì thầy cảnh-sát bèn chạy lại nắm chòm râu bạc của ông cụ mà xoắn đi xoắn lại rồi chửi mắng tân-nhẫn. Ông cụ vừa sợ vừa đau lạy van khóc lóc mà thầy cảnh-sát cũng không buông tha, sau những người ở chợ thấy sự chướng mắt lại xin giúp nói hã bọt mép mới được.

Ôi! giả-man thay! tàn-nhẫn thay là thầy cảnh-sát nói trên này!

SƠN-LA

Phát phần-thưởng. — Chủ nhật vừa rồi, trường Sơn-la đã làm lễ phát phần thưởng cho học trò. Hôm ấy, nhà trường trang-hoàng một cách rất lịch sự. Khi quan chủ tọa là quan chánh công-sứ Sơn-la đi ô-tô tới nơi thì ông đốc ra nghênh tiếp và những ông đến dự lễ cũng ra chào. Đến dự lễ hôm ấy có ông thầy thuốc, quan giám-binh quan nguyên tri-châu Phùng-la, các ông phán cai ông giáo cùng thân hào trong hàng tỉnh.

Khi yên vị, ông đốc có đọc một bài diễn văn bằng chữ Pháp khá dài, sau lại dịch ra quốc văn để cho học trò nghe. Đọc xong, cụ tọa đứng lên đáp mấy lời cám ơn cụ ta cùng khuyên nhủ học trò một cách rất ân cần.

Xong rồi, các ông bèn gọi tên mà phát thưởng cho học trò.

Đến 9 giờ thì giải tán.

A. lai cảo

NAM-ĐỊNH

Bắt thẻ cản cước — Vài hôm nay, sở Mật-thám khám thẻ cản cước (titre d'identité) ngặt lắm.

Nhiều người, vừa dân ông vừa đàn bà, ở địa hạt Trung-kỳ đi xe-hỏa ra Nam-định, cũng vì không có thẻ cản cước nên đã phải bắt cả ra sở Mật-thám để xét hỏi.

Tuần-phu hành hung. — Hôm 26 tháng năm tức là ngày 27 juin 1924, hồi 5 giờ chiều ở Cầu-họ (Nam-định) có xảy một đám đánh nhau. Số là một người ở làng Phú-đa hạt Bình-lục cùng người em gái đem thóc xuống bán cân ở p ố Họ, người em gái có đi xin đậu được năm cái hoa sen cắm đi qua phố. Có một tên tuần làng Đông-văn, trông thấy người con gái ấy có ý muốn chòng ghẹo, liền chạy theo sau cười cợt, buông lời ong bướm, nhưng người con gái không chịu, cố mắng lại, thế mà tên tuần kia giở ngay thói vũ-phu, cầm tay lôi vào hàng bảo trói vu cho tội ăn cắp hoa sen. Người anh thấy nó làm nhục em, chạy lại bênh, thành ra bị hai anh em tên tuần đánh đổ cả máu mặt ra. Mãi sau có người con gái chạy lại bảo hoa sen ấy là của cô ta cho thì tên kia mới t ôi. Lúc đánh nhau hai bên đông co hai anh em người bán thóc, vãng cả tiền nong, bị chúng hôi mất cả.

Đâu người anh có đơn trình Lương-hội, và lý-trưởng, chắc tăng ấy sẽ không dung túng tên tuần-đinh hành hung ấy.

Một người đi đường lai cảo

VIỆC KINH-ĐÔ

Đông-cung Hoàng - thái-tử ở Pháp về. — Đến tháng chín ta sẽ có lễ Tư-tuần khánh tiết, vậy nên Đông-cung hai tử đi du học ở Pháp lại trở về để khánh hạ lễ ấy. Đến ngày 3 juillet ngài sẽ đáp chuyến tàu tại Marseille có lẽ chừng cuối tháng ấy thì đến Huế.

Về các khoản nghi chú của bộ Lễ đã định về việc tiếp rước ngài thì nghe rằng có hai vị văn, và võ thần đường quan sẽ rước tại Saigon. Khi đến Tourane thì sẽ có quan tỉnh thần đón rước và đưa hộ tùng đến hết địa phận Quảng-nam, rồi hộ tùng đến Huế. — Tại ga Huế sẽ có quan võ đại thần lên đón rước làm lễ Tam-khẩu-đầu rồi rước về An-định cung.

Qua ngày sau hãi tử vào yết-kiến Hoàng thượng, Lưỡng-tôn cung và sanh-mẫu Hoàng-qui-phi rồi vào Phụng-tiên làm lễ.

Ấy là nghi chú mới định sơ lược như thế, nhưng chưa nhứt định ngày nào

Ngã xe đạp. — Hôm kia tại trong thành bốn người lính Tây cùng đi xe đạp vừa đang chạy rất chóng, bỗng có người nhà quê xách cái vại nước đi ngang qua ngã-ngờ giữa đường, chạm phải cái xe đầu ngã lăn xuống, ba cái xe sau tiếp đến cũng đua nhau ngã bẹp luôn bốn kẻo khá đau, may sao chẳng hại đến thân thể.

Đi xe đạp thường thấy những người đi nhanh hay bị tế thế mà chẳng thấy ai chừa, chỉ vun vụt cả ngày giữa thành phố xem thật khá ngại.

VIỆC TRONG-KỲ

THANH-HÓA

Thật cẩu. — Hôm 18 tháng tư ta có tên Ninh ở làng Năng-cải, t uộc p ủ Tĩnh-gia, lấy dây lưng vải thắt cổ lên cành cây tại nơi Mã tre về địa phận làng ấy mà tự tận.

Cứ như lời lân hàng nói thì đâu vì tên Thiệp là láng giềng nó có nghi tình cho nó thông dâm với vợ tên Thiệp, nên nó lấy sự đó làm xấu hổ mà tự-tử. Người ta lại nói là trước khi nó tự-tử thì nó có tới nhà cha nó mà bảo rõ cái lẽ ấy. Nhưng cha nó cũng nghĩ rằng nó giận mà nói thế thôi, chứ không ngờ lại nên nỗi t ế. Khi được tin kinh hoàng ấy chạy vội ra cứu, song đã quá rồi không sao cứu lại được nữa. Thương thay.

Y NHO GIẢ BỆNH

Đã mấy năm nay, tôi phải chứng đau ngực, thỉnh thoảng rầm rứt đau chỗ dưới vú, người xanh-sao, không ăn không ngủ được; uống đã nhiều thuốc mà không khỏi.

May có người bạn mách cho một ông lang Khách, người cổ đạo, tên là Hoàng-văn-Phùng ở trong nhà trung, tỉnh Bắch-ninh. Uống thuốc của ông, không đầy một tháng giời, mà các chứng bệnh đều khỏi cả. Thật lòng cảm tạ ông vô cùng: nhân ông đi chữa thuốc vắng chưa về, nên đăng báo mấy nhời để cảm ơn ông.

Nguyễ-thế-Tuấn, Tòa-sứ, Hà đông
3860

SẢN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ sáu 4 Juillet 1924

Diễn hai tích :

Tích thứ nhất :

HIỆP SỸ NGỘ TAM KIỀU

Tích thứ hai :

TIẾT-CƯƠNG TẾ
TÀO MỘ PHẦN

Tối thứ bảy 5 Juillet 1924

GƯƠNG BẠC TÌNH

Hữu tình mà hóa vô tình,
Biết duyên mình, biết phận mình thế thôi.
Còn gì phần mốc hoa ôi.
Đành tu kiếp trước để hội thân sau.

Vở hát « MỘT TRẬN CƯỜI » bán tại Sản-nhiên-đài và nhà in Mạc-đình-Tư cùng các cửa hàng sách, giá 2 hào một quyển.

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen
của HOÀNG-THƯỢNG

Theo bình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình là bàn trò-cười cho trẻ con và người ta không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so sánh cho kĩ kẻo nhầm to đấy!

文國經五
NGŨ KINH QUỐC-VĂN

Bản-quán có in bộ **KINH THI** dịch ra quốc-văn, là tùng-thư của Tản-Đà-tu-thư-cục; nay mới ra quyển thứ nhất. Giá bán 1 p. 50.

Quyển này, các thức dịch và in cũng như quyển Đại-học vẫn vậy. Tùng-thư ấy đã xuất bản khi trước mà in bằng thứ giấy thật tốt, dầy 200 trang; trong lại có nhiều những bức họa và các hình khí của phương Á-đông thời cổ.

Ông Tản-Đà Nguyễn-khắc-Hiếu mấy năm nay vẫn tên trong làng thơ, không phải là ông có lười biếng nghề văn-văn, ấy là ông đem hết cái tinh-lực làm văn-văn để dồn vào một bộ Kinh Thi dịch ra quốc-văn vậy. Lại được hai ông tú là ông Nghiêm-thượng-Văn và ông Đặng-đức-Tô cùng giúp vào việc dịch, cho nên như một quyển Kinh Thi, in tại bản quán mới xuất bản, thật có sinh sắc cho trong cõi văn văn nước nhà. Tưởng không những các quân-tử trong Pháp-học có thể dùng để khảo xét thêm về sự văn-học Á đông, và những bạn quần-thoa cũng có thể đọc, xem để khuyến, văn cho nên dạo tề-gia nội-trợ.

Về việc in, bản quán sẵn có những con chữ Hán, chữ Quốc-ngữ thật mới và để riêng một bọn thợ khéo truyền làm.

Các Ngài có lòng quá yêu xin sẽ biết rõ.

Nghiêm-Hàm ấn quán
58, rue du Coton, Hanoi
cần bạch

UGYL Thuốc sẽ nhất hay, dù cho già cả bị tàn ÔN YẾU thì nếu cho mình mẹ lại, Khoẻ Khoẻn và có sức lực; giá 15 quan tiền tây. Tiêm thuốc nào công gỏi, nếu Không thì gởi 15 quan rưỡi (nhiều mua ba hộp thì bớt mười lăm quan) cho ông G. LACROIX, 22, Boulevard Sébastopol Paris.

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội-các phụng lời chỉ phê rằng :

Chiếu nay đại đoàn phòng của MONTÉS qui ông, có chế nên một thứ rượu bổ đã từng ngự dụng qua rất hay, đáng nên gia thưởng trước (sic phê thị) gửi cho qui đoàn phòng chủ-ông để tỏ tranh-giá.

Khâm thử.

欽此 嘉獎製造酒補得內大病試經驗用房畫盡顯作允當准

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ

Bào-chế MONTÉS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

LỤC-TỈNH TÂN-VĂN NHỰT-BÁO

(Xuất-bản mỗi ngày 3.500 tờ)

6 trương

GIÁ BÁN BÁO :

Một năm	12 $ 00
Sáu tháng	6 . 50
Ba tháng	3 . 50

Báo-quán ở tại đường Catinat, số 157, Saigon (Cochinchine).

Tôn-chỉ của tờ báo là để truyền-bá tư-tưởng văn-minh của Pháp-quốc, luận về kinh-tế lý-tài, báo tin lạ xảy ra trong Đông-Pháp, mỗi kỳ đều có tiểu-thuyết. Mua báo xin gởi mandat cho M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, chủ-nhơn thâu nhận.

Số 77

Ngũ mỹ Tai-sinh-duyên

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Thẩm-đình-phương trông thấy, phách lạc hồn xiêu, vội-vàng chạy đến bên cạnh mà sẽ thưa rằng :

— Xin rủi chào tôn-tẩu !

Thẩm đình phương vừa nói vừa chắp tay vái. *Thôi-thị* đang trong khi bất ngờ, nghành đầu nhìn lại, thấy *Thẩm đình-phương*, mới tủm-tỉm cười mà hỏi rằng :

— Công-tử đến bao giờ thế ?

Nói xong, vội - vàng đứng dậy. *Thẩm-đình-phương* thấy vậy, cũng cười mà hỏi rằng :

— Dám hỏi tôn-tẩu năm nay bao nhiêu tuổi ?

Thôi-thị đáp rằng :

— Năm nay tôi 21 tuổi !

Thẩm đình-phương kinh-ngạc mà rằng :

— *Hoa* đại-huynh năm nay mới 16 tuổi. Sao tôn-tẩu lại hơn những 5 tuổi kia à !

Thôi-thị bỗng đỏ bừng nét mặt, lại tủm tỉm cười mà không trả lời.

Thẩm-đình phương thấy nàng không nói, biết là có ẩn chi đây, lại nói :

— Hôm nay tôi mới *Hoa* đại-huynh ra trông-coi giúp cửa hiệu của tôi, tôn-tẩu ở nhà một mình, tất cũng có ý buồn.

Thôi-thị lại tủm tỉm cười. *Thẩm-đình-phương* không tự cầm lòng cho được, liền chạy đến gần mà tán-tỉnh chuyện.

HỒI THỨ XLVII

Thôi-thị bảo *Thẩm-đình-phương* rằng :

— Xin mời công-tử ngồi, kẻo có người trông thấy !

Thẩm-đình-phương nói :

— Trong chốn vườn hoa nhà tôi còn ai dám đường đột tiến vào.

Thôi-thị mời ngồi. *Thẩm-đình-phương* hỏi rằng :

Tôi không hiểu có sao nàng lại hơn *Hoa-hữu-linh* những 5 tuổi, hay là không phải vợ cả chăng ?

Thôi-thị nói :

— Câu chuyện dài lắm. Công-tử hãy để thư-thả rồi tôi sẽ nói cho công-tử nghe.

Thẩm-đình-phương nói :

Sao chẳng nói ngay hôm nay có được không ?

Thôi-thị bị *Thẩm-đình-phương* cưỡng bách cũng bởi, bất-đắc dĩ mới phải đáp rằng :

— Tôi nguyên là vợ *Ngụy-lâm-xuyên*, bị *Hoa-hữu-linh* quyến-dụ đến đây. Hắn k ông phải lệnh-biệt *Hoa* tướng-công đâu, nguyên là một tên thư-đồng trong *Hoa* tướng-phủ vậy.

Thẩm-đình-phương lại hỏi rằng :

— Phu-quân nàng là người thế nào ? có sao nàng lại bị hắn quyến dụ ?

Thôi-thị nói :

— Câu chuyện của hai vợ chồng tôi thì lại càng dài lắm ! Phu-quân tôi nguyên là một tay giúp v ệc cho *Hoa* công-tử. *Hoa* công-tử mê cái nhan sắc tôi, mới sai phu-quân tôi sang *Nam kinh*, mua các hàng gấm vóc. Lại đúc bạc giả mà hãm-hại cho phu-quân tôi phải bị giam ở huyện *Thượng-nguyên*, ngày nay chưa biết sống chết thế nào. *Hoa-hữu-linh* sợ chủ-nhân chiếm-đoạt mất tôi, cho nên phải quyến dụ tôi mà đem đi trước, chẳng qua cũng bởi cái sổ đào-hoa của tôi, thành ra ngày nay lại được cùng công-tử gặp-gỡ vậy.

Thẩm-đình-phương nghe nói, lại đậu *Thôi-thị* rằng :

— Bây giờ ta cũng chẳng nói ra làm chi. cứ để cho hắn ở ròng coi cửa hiệu. Nàng hễ em tôi có đến đây quấy nhiễu thì nàng nên quyết-tuyệt, chớ có chiều lòng.

Thôi-thị gật đầu. *Thẩm-đình-phương* khóa chặt cửa vườn lại, chỉ cho một đứa thư đồng đưa cơm nước vào, hễn trong đã có con *Tiểu-hồng* đón lấy. *Thẩm-nghĩa-phương* thấy anh cùng *Thôi-thị* thân-mật mà mình thì không được bẹ-men, mới sinh ghen tức, lúc nào cũng hằm-hằm nét mặt.

Thẩm-đình-phương liền sẽ ghé tai mà bảo rằng :

Để rồi anh tìm cho em một người đàn-bà tuyệt-sắc, can chi em phải buồn rầu !

Thẩm-nghĩa phương nói :

— Khó chi điều ấy ! Em cứ gọi *Hoa hữu linh* về đây, thử xem anh có khóa chặt cửa vườn được mãi hay không ?

Thẩm-đình-phương nói :

— Dẫu *Hoa hữu-linh* về đây, anh cũng cấm không cho vào, nếu hắn dám nói lôi-thôi, anh sẽ giẫng cho một bài học.

Thẩm-nghĩa-phương không phục, mới sai *Thẩm-liên* đi ra cửa hiệu gọi *Hoa-hữu-linh* về. *Hoa-hữu-linh* về đến thư-phòng, thấy hai anh em *Thẩm-đình-phương* đang hằm-hằm nét mặt, cùng nhau ghen tức, không hiểu là vì cớ chi.

Hoa-hữu-linh cứ chào rồi nói :

— Xin kính chào ! tai công-tử !

Thẩm-đình-phương nói :

— *Hoa* đại-huynh ơi ! Tôi ở một câu này muốn nói với đại-huynh : Người đàn-bà của nhà họ *Ngụy* kia, bây giờ phải nhường cho tôi, rồi tôi sẽ mua cho đại-huynh một người con gái khác. Nếu đại huynh nói lôi-thôi thì cái tội quyến-dụ vợ người và giả-mạo chân quan cửa đại-huynh, tôi sẽ tuyên-bố.

Hoa-hữu-linh nghe câu nói ấy, khác nào như trong khi thình-lình, bỗng nghe có tiếng sét lưng trời, ngồi ngẫn người ra mà nghĩ thầm rằng : Đứa tiện-tỳ *Thôi-thị* kia, thật đáng căm-tức ! Đã tư-thông với *Thẩm-đình-phương* thì thôi, cớ sao lại đem công việc của ta mà thổ-lộ cho hắn biết, bây giờ thể-diện ta còn ra thế nào. Cho hay những phường ăn-xài ở thì, chớ nên tham-luyến !

Hoa-hữu-linh liền nói với *Thẩm-đình-phương* rằng :

— Công-tử dạy sao, tôi cũng xin vâng ! Ci ! xin công-tử c ế-cho cái là đủ !

Thẩm đình-phương nhận lời. Lại nói chuyện *Phùng-hác* từ khi *Lg-khôn* tha chết, lại tặng cho 50 lạng bạc, không dám trở về *Hàng châu*, mà ở đất *Duy dương* thì chẳng có ai thân-thuộc cả. Suốt ngày chàng chỉ ăn-sầu ngẫm-nghĩ, luống thương thân-mẫu bị chết một cách thảm-thê.

Chàng sợ có người biết mình là kẻ tội phạm, mới theo họ mẹ mà đổi tên là *Lâm-Túc*. Chàng vốn con nhà học-trò, gánh vác không quen, lại không biết việc buôn-bán. Ngồi ăn núi lở, số tiền 50 lạng bạc kia, phòng chi-dụng được là bao.

Một hôm chàng lững-thững đi trên *Tây-hồ*, bỗng trông thấy một nhà treo cái chiếu-bài, có đề chữ rằng: « *Giang-hữu Diêu hạ-phong thân-tướng kinh nhân* ! »

Chàng nghĩ thầm : Hôm xưa ta cứu cứu-phụ đi qua *Dương-châu*, có nhờ *Diêu-hạ-phong* tiên-sinh xem tướng, không khéo tức là người này đây ! Để ta thử hỏi xem sao !

Chàng *Lâm-túc* nghĩ vậy, mới chạy đến cửa mà hỏi rằng :

— *Diêu* tiên sinh có nhà không ?

Một người ở trong nói người con gái đứng ở trong nhà, thò-thẻ tiếng oanh mà đáp rằng :

— Tôn-phụ tôi đi vắng !

Lâm-túc nghĩ thầm nhìn người con gái ấy thì thấy ăn mặc đại-tang, nhưng diện-mạo đoan trang, dung nghi yểu-điệu, có vẻ khác thường. Chàng mới thưa rằng :

Tôi đến thăm *Diêu* tiên sinh, chẳng may không gặp, để đến hôm khác, tôi sẽ lại đến.

(*Còn nữa*)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Agents d'Annonces en Europe :
L. MAYENCE & Cie
9, Rue Tronchet, PARIS
19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu

Trị bệnh mất máu, khí huyết suy-yếu, thân-thể mỏi-mệt, gầy-còm, hay vì kém huyết sinh ra rao phải làm cho hay ho vật, uống thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có hơi tanh tao gì!

Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy thuốc chứng-chỉ là hay

Ấy là

Thuốc nước bổ huyết

MẤT MÁU

PHẨM,

Thứ chè tôi bán quanh năm uống lúc nào cũng thơm ngon.

Thường lắm hạng chè chỉ nào độ đầu xuân thì uống được, để lâu thì nhạt nhẽo. Đấy là hạng chè già là cho nên gìn giữ đến thế nào cũng không tránh khỏi được sự biến động.

NHƯ,

Mua được hạng chè chính hiệu NINH-THÁI thời quanh năm lúc nào cũng ngon thơm. Vậy quý khách muốn tránh sự biến động ấy xin chực tiếp qua bộ chiếu cố cho bản-hiệu tại Hanoi, Haiphong và Nam-định.

NINH-THAI HIỆU

số 10 phố hàng Ngang Hanoi
số 113, phố Khách Haiphong
số 78, phố hàng trắng Namdinh
Kính cáo

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Ở xứ này người ta hay táo lắm, mà táo thì hay sinh ra bệnh; như nhức đầu, đầy bụng, ăn không ngon miệng và có khi lại sinh ra sốt nữa.

Buổi sáng nên uống một viên thuốc này, thực là một thứ thuốc nhuận-tràng rất tốt; thuốc này là thuốc:

PILULES DEHAUT

TRẢ TIỀN BẰNG TEM (timbres)

Trình các ngài duyệt-báo rằng, phàm những số tiền quá hai hào (0$20) trở lên, thì xin gửi bằng mũng-đa (mandats-postes); chớ dùng gửi bằng timbres.

Những số tiền trong hai hào mà trả bằng timbres xin gửi bằng tem giản thư (timbres-postes), là thứ 0f.10 (0$04) trở xuống; chớ dùng gửi bằng timbres-quittances, timbres proportionnels hay là timbres de dimension.

NHÀ BÀ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những buổi giới mới nóng bức nầy, người ta hay sinh ra bệnh xấu máu, cùng nhiều chứng ở đầy mà ra nữa.

Thuốc Hemostyl Rousel có mùi ngọt tươi, lấy trong thứ ngọc dưỡng sức mạnh khỏe!

Mỗi ngày uống một ống thuốc với một cốc nước, thực là một vị thuốc bổ rất khỏe. Những người phải đau nặng mới khỏi, uống thuốc:

Hémostyl Rousse

AMPOULES

Lở
Bệnh trắng-nhạt
Chứng đau xương

CÁC CHỨNG NGỨA NGÁY NHƯ :
Mụn Nốt mẩn Hắc-lào.

Những người nào lở, có bệnh trắng-nhạt, có huyết-quản sưng và có lỗ ở các huyết-quản ấy có mủ chảy chỗ khỏi không ??

Nếu muốn chữa khỏi hay là muốn phòng bị những chứng đã kể trên thì cũng chẳng khó gì, chỉ cần nên dùng thuốc ! Nhiều người đã công nhận thuốc :

Dépuratif Richelet

là có đủ các tính chất hoá-học chữa được các chứng ấy và thể thấy mạnh rất nhanh. Sự kiến-hiệu rất là chóng và mầu vì thuốc ấy chữa ngay ở căn bệnh. Mau thì như thuốc nay mà hết cần cùng các chai bán thêu. Những chỗ lở thì hàn lại mà không phải ra nữa.

Thuốc nay còn chữa được các bệnh thấp, đau xương, dân dùa.....

Bán ở các hãng lục-hợp to.

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU (hiệu đầu nai)

Phần nhiều người chết vì bệnh thương-hàn và bệnh ho lao, thực hai bệnh ấy đáng ghê đáng sợ, vì làm cho bao mồn nòi giống của chúng ta: ấy là bệnh bao mòn vậy. Bệnh ấy người ta thường không để phòng mấy, khi mới phải cũng không hề gì làm nặng, sau dần dần nó làm cho yếu rạc phổ-tạng và làm cho ăn bớt cả chân huyết đi nữa. Nếu khi có bệnh trời khí nào xảy ra thì người khỏe còn có thể chống lại được, chớ người đã bị bệnh bao mòn này thắc là mắc phải.

Vậy thì nên dùng thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai). Dùng thuốc nầy thì da mặt xanh, sức lực lại khỏe mạnh, công việc lại mồm ăn ăn như thường, ăn uống đề tiêu, khỏe mạnh lạ lùng.

Chỉ dùng vài lọ *Dragées Rabuteau*, thì chẳng cần sợ gì bệnh bao mòn nữa.

Ở các hàng bào chế to đều có bán.

3056

TRONG LÚC SẢN DỤC

Đàn bà vì khi sản-dục đau-đớn một nhọc mà yếu người đi. Huyết ra mất nhiều, thành ra ít đi và suy đi. Nhưng mà đứa con mới đẻ còn phải nhờ mẹ dưỡng-dục lâu, thì bấy giờ mẹ càng phải bồi-bổ cho lắm huyết, cho nhiều huyết. Muốn bổ huyết cho mạnh người, để có sữa tốt mà nuôi con, thì nên uống thuốc **PILULES-PINK**. Thuốc ấy sinh huyết mau lắm, rồi lại làm cho sữa cũng tốt và nhiều. Đứa trẻ đẻ nhờ công mẹ sinh-thành, lại được bú sữa tốt mà sinh sức lực, đó là cái hạnh-phúc cả đời của nó bắt đầu từ đó.

Thuốc **PILULES-PINK** này hàng thuốc nào cũng có bán.

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn thận nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ cho thực rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gan yếu, bệnh giáp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán : 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

RƯỢU BẠT-HÀ **GET PIPPERMINT GET** rượu này uống để mát mẻ và mát khoan tiếng.

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tâm giờ sáng.

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ
酪 補

J. BLANC *(tức nhất hạng bào-chế)*
Ong **L. BLANC** *(người nói-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán **2$40** một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每日食吉斯可可未飯前飲兩次

Bán tại Hiệu Bào-chế **J. BLANC**
31 phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

ĐỒNG-HỒ BÁO THỨC

Giá bán 3$00 có chuông

Bảo hành máy chạy 3 năm

Bán tại hiệu **LA SONG BAO**, 42, Phố hàng Bồ, Hanoi

ĐƯỜNG SANG LÀO

PHẠM-VĂN-PHI & Cie Ở VINH

GIÁ TIỀN

Hạng nhất tây ngồi 36$00
Hạng nhì ta hay tây 30$00
Trẻ con từ 5 đến 7 tuổi trả nửa tiền.

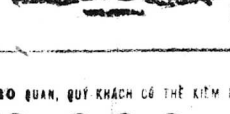
LỜI DẶN Phải mỗi anh người trước 15 giờ.

Có xe riêng để nhe. Quá riêng từng cân, gói nhỏ, xô to nhẹ thời gian giây thấy trước 2 ngày.

Nếu đi ngày khác mua vé không đi được nữa.

Có xe chở thư và hành khách từ Vinh đến Thakhek qua Napé

Service provisoire

THỜI GIỜ XE CHẠY

Ở Vinh đi. — Cho chặt đồng 9 giờ cùng chạy lên Napé nghỉ bằng đêm sau đồng 9 giờ sáng Napé nhập lên Thakhek vào hôm sau thấy lên Wanlane.

Ở Thakhek đi. — 7 giờ cùng thứ ba nhập lên thấy ở Vientiane tới Thakhek thời xe nước mới chạy về Napé ngủ. Sáng hôm sau ở Napé về Vinh. Hành khách và có thể ra Hanoi đi chuyến tàu hoả 2 giờ chiều hoặc đi chuyến tàu đêm đồng thực.

VỚI **20** QUAN, QUÝ KHÁCH CÓ THỂ KIẾM ĐƯỢC

500.000 quan

Muốn được thế, thì mua

Một cái vé PANAMA có rút số

Lần mua phải mấy ngày 20 quan và trong 11 tháng mỗi tháng đúng 20 quan theo như các điều khoản nói trong luật (Kim vậy mỗi ngày chỉ có mấy xu và 6) lần nào gần có được.

Nếp tiền lần đầu được ngay cái số vé, chỉ mình mình có quyền sở-hữu, mà lần rút số nào cũng được dự, như thế đã đồng bắt tiền rất vậy, nếu vé của mình trong số được lĩnh nguyên cả là mỗi cái vé PANAMA thì nhà công trong một lần, gia tiền lên tới 100 000 nhỏ đến mười 1.000 quan, không có cũng được hoàn lại tiền quan.

Thực là một cách đặt tiền chắc chắn nhất và lợi nhất

Mỗi năm số tiền các lô có hơn ba triệu quan

CÁC LÔ NHỮ SAU NÀY :

1 lô	500.000	quan	2e3 lô	2.000	quan
12 lô	250.000	—	1.266 lô	1.000	—
253 lô	100.000	—	12.660 lô	500	—
268 lô	10.000	—	1.737.692 lô	400	—

Cứ ra được dự các cuộc rút số mỗi cho đến khi có vé của mình trúng thì thôi.

Mỗi lần rút số có nhiều được mỗi rút số khác số trong số, mà không phải giảm. Mỗi vé có bao nhiêu tiền được lĩnh hết. Các số gửi cho người mua đồng với các vé thuộc về, người mua vé nếu mà muốn xem cũng được, đăng hôm hôm luật riêng ngày 12 Mars 1909. Điều luật kỹ giữ hết mọi phần chắc-chắn cho người mua vé.

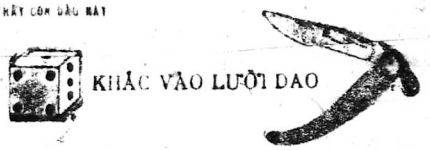
RÚT SỐ MỖI NĂM BỐN LẦN

Ngày 15 FÉVRIER, 15 MAI, 15 AOUT và 15 NOVEMBRE

Muốn dự các cuộc rút số, thì gửi 20 quan đến nhà

BANQUE DE CRÉDIT COLONIAL, Rue Paperi, MARSEILLE (France)

AI THẤY CÁN DAO NÀY

KHẮC VÀO LƯỠI DAO

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bền

PACHOD Frères & Cie LYON

MÓI SANG NHIỀU

Chạo xe — Bàn hoa — Vòng bánh
Vải sô-cuông lợp mui — Cao-xu bơm và Cao-xu đặc, vân vân...

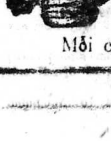
Hỏi giá tại Bản-hiệu

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS
SOCIÉTÉ ANONYME AU CAPITAL DE 1.200.000 FRANCS
7, Boulevard Bobillot, Hanoi

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

(HIỆU GÓ-BA CŨ)
RUE PAUL BERT, HANOI

"LUXOR"

Đèn xe-đạp, thân làm bằng đồng mạ kền. Trên có máy vặn cái chiếu sáng mạ kền, mặt kính phồng. Rất tốt, rất bền.

Mỗi cái : **45** fr., gởi recommandé